

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. *God og begjærende.*Fylke: *Sogn og Fjordane*

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: *Jølster*Emne: *m. 64*

Bygdelag:

Oppskr. av: *A. E. Klaukegg*Gard: *Klaukegg*(adresse): *Klaukegg*G.nr. *14*Br.nr. *9*

- A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. *Nei. Ette forteljing*
- B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1 I eldre tid brukte ein å brygge öl til jordefer, og dei påstod at dei hånnde det künste med kjeldar som bunnare vart brükt til brygginga. Og vis hülberen kom over künst og let, påstodde at den sa "ber üt", og då var dei sikker på at emkvan av künst var feig.

3-4 Utg int

5 Klar hänt om feigdalen, men kan ikke segja kor den synte seg

6 När nokre fekk uvannleg appetit og åt mykje sa dei at det val molda som grov

7-8-9 Utg int.

10 Ja når det kunne vere höve og föfat på presten

11 Presten höld ei kort tale og snakke med en döende og vis den döende ynskta det fik den natuerden.

- 12 Var det hove til det sende dei sende dei lesd til dei noraste påkvarande.
- 13 Eg kan ikke tenke meg at det var vanlig.
- 14 Uttrykki Sani var brukte var at velkomande var død, somna, ~~eller~~ inn eller slakna -
- 15 Vis inn var i (Avil om velkom - mande var helt død, kunne dei halda inn spegil for munnen for å sjå inn spegelen dagfal -
- 16-17 Ukjent
- 18 Dei la gjerne ei salmelax under haka so likt ikke skulle ligge med open munn.
- 19 Sam regel vart noraste naboarne varsle
- 20 Det var hús banden som til vanlig varsle naboane om dødsfalle
- 21-22-23 Kan eg ikke svare på
- 24 På inn likbrin (inn lemon) og med hase enden på hagsete linnan og med fotenden på ein stol fram på golvet.
- 25 Kan eg ikke svare på
- 26 Oret likstrå har eg ikke hørt har var brukte, men at velkomande de lag lik.
- 27 Ja, so snart det let seg gjø. -
- 28 Børre i telfelle at den døde hadde hørt inn smutsome sjuklam.

- 29 Liket låg på likbenen til ein
 hadde gått Kisten arbeid og
 då var liket lagt i kisten
- 30 liket vart stilt so snart infekt
 nokon å ta seg av det.
- 31 Sum regel dei næraste granne-
 Kanne
- 32 Har eg ikkje hørt
- 33 Ja.
- 34 Barbert eller Klipp
- 35 Trøseg
- 36 Ja
- 37 Nei det har eg aldri hørt -
- 38 Å svogra
- 39 Børre lekser.
- 40 Liket var so stort at det dekk-
 te liket
- 41 Har eg ikkje hørt
- 42 Nei
- 43 Nei det kunn eg verke
- 44 Lik bred
- 45 Nei
- 46 Ja, men ikkje sko
- 47 Ja, dei vart gravlagt med hode
 plagg som dei til vanleg hadde
 brukt til søndags
- 48-50 Kan eg ikkje svare på
- 51 7. Minn 1935-40
- 52 Ja, vanleg av papir
- 53 Ja
- 54-55-56-57 ukjent
- 58 Dei hadde altis matral til
 ei likrste i påkommande
 til felle. Denne kalte dei for
 likred

- 59 Det var sikkert benaglet dei brukte i den eldre tid
- 60 Ja.
- 61 Som regel var det 2 av naboerne som arbeidet kisten
- 62 Ja. av timmer og olje
- 63 I Kring 1940
- 64 Ukjent
- 65 Høvelspan
- 66 Kan eg ikke svare på
- 67 Ja, kort
- 68-73 Ukjent
- 74 Ja det var nærmeste naboerne som la liket i kista, og var der nokon av dei vere pårørende som besto i nærheten var bese med
- 75 Nei
- 76 I Stava
- 77-86 ukjent
- 87 Nei
- 89-97 ukjent
- 98 Nei, men ikke på Søndag
- 99 Godefer
- 100 Ja fra Stava
- 101 Ja dei fik hove å bja liket dei som ønskte det
- 102 Nei
- 103 Ja, dei sette eit bjor i stave på kista
- 104 Berre eit
- 105-109 Kan eg ikke svare på
- 109 Ja.

20161

- 110 I eldre tid skulle ungdommen møte upp i likstora og vake yver liket. Dei sang nokre salmar, men ellis skulle dei snakke dempa og ikkje støye for mykje. So vill eg veit borhusbansfolke i same stora som uset låg, og sjolvsakk måk at der vere stilt.
- Likkansen som har vor so mykje skrive om etter målarstykket til A. Skjup må vera for fantasi.
- 111 Det ligg so langt attende i tida at eg ikkje kan svare på det
- 112-113 Ukjent
- 114 Ja.
- 115 Kring 1930
- 116 Det var Gjokemesteren som song ut liket
- 117 Helt ukjent
- 119 Det var bar nabogutane eller av dei yngre menn
- 120 Ja
- 121 No er det helst dei næraste jævrande som ber ut liket
- 122 Ja, alltid før enden først.
- 123 Ukjent
- 124 Eg har hørt at dei i eldre tid skulle ha ein opning i veggen som dei hadde likkisten ut gjennom. Dette skulle vere for at den døde ikkje skulle gå att.
- 125 I ein stor del av bygdi var ikkje bar skog

- 6
- 126-131 Kan eg ikke svare på
- 132 Nei.
- 133 Nei.
- 134 Flaggning har helst vore like
brukt ut for deferd.
- 135-147 Kan eg ikke svare på
- 148 Dei hadde helst berre i skitt
- 149 På himmelen hadde dei gonne
i trav, men ikke travkjøring
- 150 Nermaste naboer
- 151 Når der var langt til kyrkja
sat både likkjøreren og
sangeren (Kjokken i staden)
- 152 Ja
- 153 Urgent her.
- 154-155 urgent
- 156 Likborarane som og bar liket
til grava. Naken krakk var
ikke brukt
- 157 Ja, redskapi til graveren
ikke bære
- 158 Dei hadde til kyrkja
- 159 Likborarane
- 160 Urgent
- 161 Optast var presten ikke
oppmått.
- 162 Nei, urgent
- 163 Nei.
- 164 Ja.
- 165 Nei
- 167 ~~Ja~~ For hundredårs stiftelse
- 168 Det var berre gravaren
- 169 Naboerne
- 170 Ja
- 171 Urgent

- 172 Kan eg ikke svare på
- 173 Ja dei sette ut merke på grava
som synta at den ikke var
jordfesta
- 174 Det var naboarne som kasta
att grava og ordna den med
det same
- 175 Ikke naken fastsett dag
- 176-181 Kan eg ikke svare på
- 182 Jorifer
- 183 Det var húsbonden som
gikk og bad på jorifer
- 184 Gravlaget var mindre
en brudlaufs laget
- 185-87 Ukjent
- 188 Nei det tror eg ikke
- 189 Til slektningar som kunne
langt künnte var det sent brev.
Men for det meste var det
innvikling bring (bot)
- 190 Slektingarne og dei gifte
naboarne måtte kveldn
for gravdagen og jorifera
vorde for desse til dagen
eller gravdagen, men iing-
domen i gravlaget varden
bære gravdagen
- 191 Kan eg ikke svare på
- 192-193 Ukjent
- 194 Ja det var naboerne som
gaep til med tilbelling
- 195 Dei fleste var i jordfesta.
- 196 Ja, dei bar binding (fanne)
med.
- 197-198 fell bürk

- 8
- 199 Ukjent
- 200 Nei det er og ukjent
- 201 I den seinare tid er jordferer på bane inn lag, og da er dei med både dei unge og dei gamle. Presten måler alltid opp i heimen og held gravtale, og følg med til kyrkja og foretar jordfering
- 202 Kaffien har avløyst heimebrygget
- 203 Nei, heimebrygging er slutt både i jordferd og brudløys
- 204 Ja
- 205 I førstningen 1900
- 206 Ja
- 207 Dei meste jærarande brukar silkesloyfe med påskrift, men dei andre berre krans utan sløyfe -
- 208 Ein del av kranstamme vert lagt på kista i grava og resten vert lagt på grava
- 209 Ja
- 210 Nei
- 211 Dei fleste var haldne i sinne om det hendes at når det høver at dei brukar ungdomshuset
- 212 Det er først i den seinare tid kring 1930